

[1] De wording van een subfaculteit

1900-1964

‘Wat betekent het dat we sociale wetenschappen beoefenen aan de Vrije Universiteit?’ 13

Deze vraag werd op 1 juni 1964 gesteld door Herman Bianchi die als hoogleraar criminologie aan de interfaculteit sociale wetenschappen was verbonden. De interfaculteit, die sinds 1955 bestond, was een samenwerkingsverband van de faculteiten rechten, economie en letteren & wijsbegeerte. De drie faculteiten voerden het patronaat over het onderwijs en onderzoek in de sociale en – ook – politieke wetenschappen, in afwachting van de vorming van een eigen faculteit. Hiertoe had de wet op het wetenschappelijk onderwijs, die in 1960 het parlement was gepasseerd, de mogelijkheid geschapen, maar vooralsnog niet meer dan dat. Het wachten was namelijk op wijziging van het academisch statuut, waarin de universitaire curricula waren vastgelegd. Pas in september 1963 was het nieuwe statuut een feit en konden de sociale en politieke wetenschappen daadwerkelijk op eigen benen gaan staan.

Verzelfstandiging dwong tot bezinning, meende Bianchi. De beoefening van de sociale wetenschappen aan een bijzondere universiteit als de Vrije dwong tot ernstig nadenken, ‘regelmatig en bij herhaling’. De criminoloog trok een parallel met een vereniging die een aantal psychiatrische inrichtingen op christelijke grondslag beheerde. De organisatie noemde zich: vereniging voor christelijke verzorging van zenuw- en zielszieken. Het adjectief ‘christelijk’ had volgens Bianchi niet beter kunnen worden geplaatst. ‘Christelijke vereniging’ gaf immers blijk van bedenkelijke hoogmoed, ‘christelijke verzorging’ getuigde daarentegen van lovenswaardige betrokkenheid. Want christendom moest in de praktijk blijken, vond Bianchi, anders bleef het maar een loze kreet. ‘Wetenschapsbeoefening is, om zo te zeggen, een vorm van “geloven op maandag”’.¹

Bianchi sprak zijn woorden in het Oosterbeekse conferentieoord De Bilderberg waar vrijwel alle hoogleraren en stafleden van de subfacul-